

Een storende grasspriet mag je wegpoetsen

Maike Bezemer

Wat is natuurfotografie? Gaat dat over wilde beesten en ongerepte landschappen? Of mag je een beschermde watersalamander best even in een glazen bak doen, om een mooi scherp plaatje te schieten van zijn oranje buik? In hun net verschenen boek leggen Bart Siebelink en Edo van Uchelen uit wat volgens hen wel en niet door de beugel kan.

Het handboek voor natuurfotografie is een nuttige gids met praktische tips over camera-instelling, perspectief en compositie. Maar het leert

ook hoe je al liggend op de grond je camera stabiel houdt, en hoe je *slow motion* kunt tijgeren zonder dieren af te schrikken.

Een foto maken van een klaproos lijkt makkelijk, maar wordt origineel als je inzoomt op de fragiele, doorschijnende bladeren. En hoewel blauwe luchten aantrekkelijk lijken, is het niet slim om midden op de dag te fotograferen. Van Uchelen: “Als de zon eenmaal doorbreekt, wordt het licht te hard, dan krijg je schaduw. ‘s Morgens vroeg is het licht het beste.”

Vrij subtiel, ergens achterin het handboek, komen ethische kwesties aan bod. Uitgangspunt bij fotograferen in bossen en velden is dat de natuur niet verstoord wordt. Maar volgens Van Uchelen en Siebelink rommelen fotografen aardig wat aan. Zelfs in toptijdschriften als National Geographic wordt de kijker regelma-

Edo van Uchelen in zijn schuiltent.

tig belazerd. Een knoflookpad die zijn kop uit het rode zand omhoog steekt? Echt niet dat de beroemde Frans Lanting daar op heeft zitten wachten in een verlaten Australische woestijn. Van Uchelen: “Op een

lezing heeft die natuurfotograaf bekend dat het gewoon in een wildpark was, een oppasser had het beest even daarvoor in het zand gezet.”

Bart Siebelink en Edo van Uchelen zijn fotograaf én veldbioloog. Zij zien vrij snel aan een foto of er met de natuur geknoeid is, vertellen ze tijdens de presentatie van hun boek. Een ad-der die met een dikke nek de lens in kijkt, is waarschijnlijk aangeraakt. Siebelink: “Een slang zet zijn kop alleen op als hij zich bedreigd voelt.”

Sowieso is het fijn als het beeld de werkelijkheid weergeeft: echte ochtenddauw, in plaats van druppeltjes die de fotograaf met een plantens- spuit heeft aangebracht. De mannen tonen een zogenaamde fotoreportage. Op foto 1 springt een konijn weg voor een bunzing, op de volgende bladzij is hij dood. In scène gezet, denken ze. “De foto’s zijn overdag gemaakt, terwijl een bunzing ‘s nachts

jaagt. En kijk, dat konijn heeft een bebloede neus. Terwijl marterachtigen hun prooi altijd bij de halsslagader grijpen.”

Zelf ligt Edo van Uchelen regelmatig urenlang in een tentje te wachten op een kuifeend of kemphaan. Hij heeft het ding meegenomen naar de presentatie: een smal stuk camoufla- gestof. “Ik heb liever dat de vogels naar mij toe komen. Ze wennen vrij snel aan zo’n doek in hun biotoop.” Als hij maar één koffie drinkt, kan hij het een uur of zeven volhouden op zijn buik. Bij andere dieren is soms nog meer geduld nodig. “Ik heb eens de fout gemaakt om bij een das- senburcht te gaan rondkijken. Ze hadden mijn geur snel opgepikt en zijn de hele dag niet naar buiten ge- komen.”

De natuurfotografen pleiten voor openheid. In hun boek staat bij elke foto, waar die is gemaakt, wat de

instellingen waren (sluiter tijd, ISO- waarde) en welke lens, flits of statief is gebruikt. Bij de close-up wolf staat zelfs dat het een half-tamme was. En de appelvink, die normaal hoog in de bomen zit, is gelokt met zonne- bloempitten.

Vogels lokken met geluidsopnames of fluitjes is eigenlijk *not done*, maar als het heel kort en zacht is en het verjaagt verder geen dieren, dan doen de makers van het handboek niet moeilijk. Verstoren is een ruim begrip. Want hoeveel insecten heb je al platgetrapt voor je goed en wel in je schuiltent ligt? Je moet het niet overdrijven, zeggen ze. “Anders kun je het beste gewoon thuisblijven en dit boek verder maar vergeten.”

Een beetje nabewerken kan ook geen kwaad. Want waarom zijn flit- sen, macrolenzen en lange sluitertij- den wel geoorloofd en het wegpoet- sen van een storende grasspriet niet.

Zolang er een situatie ontstaat die er in realiteit was, of had kunnen zijn, is de aanpassing verantwoord, meldt het boek.

De natuurfotografen hebben begin dit jaar het Centrum voor Natuurfo- tografie opgericht, een beetje als lob- byclub.

Siebelink: “Vroeger was het een hobby voor enkelen. Nu gaan min- stens 400. 000 mensen met een digi- tale camera de natuur in. Vogelaars sjouwden vroeger allemaal een tele- scoop en een kijker mee. Nu vervan- gen ze die telescoop voor een digitale camera. De afgelopen zes jaar zijn er in Nederland 760. 000 digitale spie- gelreflexcamera’s verkocht!”

Juist omdat er zoveel liefhebbers zijn, moeten natuurorganisaties de hobby faciliteren, vinden de fotogra- fen. Mountainbikers en ruiters heb- ben speciale paden. Vissers met een visvergunning mogen in een vijver

hengelen, maar als fotografen water- vogels willen fotograferen, of origi- nele orchideeën, dan mogen ze am- per het pad af. Voorzieningen treffen is niet lastig, zegt Van Uchelen. In het buitenland kan hij overal terecht met zijn tentje. Finland heeft ver- warmde fotohutten, waar elke avond beren verschijnen, al worden die wel gelokt met aas.

“Als je toch een vogelkijkhut bouwt, maak de kijkgaten dan groot genoeg voor een camera lens. Graaf een bunker in zodat we bij een poel foto’s kunen maken op dezelfde hoogte als het wateroppervlak. Daar moet je van te voren over nadenken, maar het voorkomt dat fotografen zelf overal in het riet gaan liggen.”

Het handboek voor Natuurfotografie is verschenen bij KNNV Uitgeverij en kost 29,95 euro. ISBN: 978 90 5011 366 3